

Izhaja

vsak petek z datumom
prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu lista »Mir« v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osební pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rekopisi naj se same po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rekopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

MIR

Glasilo koroških Slovencev

Velja

za celo leto 4 krona.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvu lista »Mir« v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za inserate se plačuje po 20 via od garmond-vrste vsakokrat.

Leto XXXIII.

Celovec, 25. avgusta 1914.

Št. 34.

Sveti oče Pij X. †

Rim, 20. avgusta. Papež Pij X. so danes ob 1. uri 20 minut ponoči po kratki bolezni umrli.

Zjutraj ob 6. uri je že došla v Celovec žalostna vest, da je katoliška Cerkev zopet brez vidnega poglavarja; sv. oče Pij X. so umrli. Umrli so v času, ko skoro na vseh koncih in krajih sveta grmi bojni grom. Ob začetku največjih vojsk, kakor jih še ni videl svet, ko je takorekoč polsveta zgrabilo za bojno orožje, je počilo srce njemu, ki je blagoslavljal vse v katoliški Cerkvi zbrane narode in si je še zadnji čas prizadevali, da bi ohranili svetu mir.

Zatisnili so oči največji vladar, poglavar svete katoliške Cerkve. Milijone in milijone je pretresla ta žalostna vest iz Rima. Odvzet nam je od Kristusa postavljen voditelj in sveti oče.

Pij X. so bili tako izredna prikazen, da niso bili samo ljubljani od vseh vernih katoličanov, ampak so uživali tudi pri drugovercih in poganih veliko spoštovanje. Njihovo delovanje kot papež je odgovarjalo do pičice devizi, ki so si jo izbrali po izvolitvi za papeža »restaurare omnia in Christo«, t. j. prenoviti vse v Kristusu. Kristjani postajajo vse preveč posvetni, premnogi skušajo izravnati nauke svete katoliške Cerkve z nauki posvetnjakov, z malo krščanskim življenjem, kakor ga opazujemo dan za dnem. Toda resnica ostane le tedaj resnica, ako ostane nepopačena. In nepopačen je nauk, ki ga uči Cerkev Kristusova. Zato so sv. oče Pij X. z vso vnemo nastopili zoper to moderno krivovero, ki je dobila ime modernizem. Marsikdo se že ni zavedal, da je bil že kolikortoliko okužen od te zmote. Sv. oče pa so razjasnili pojme, in vsi verniki smo jim zato iz srca hvaležni.

Sv. oče so vedeli za edino zdravilo, ki more popačeni svet prenoviti, zdravilo, ki ga svet ne more dati: pogosto prejemanje sv. obhajila. Verniki so se spogledali, ko so prvič slišali to željo sv. očeta; niso je takoj zapopadli, ker niso bili vajeni, pogostokrat pristopati k mizi Gospodovi in prejemati za svoje dušne rane in slabosti vsemogočnega zdravila: »Kdor je moje meso in pije mojo kri, ima večno življenje, in jaz ga bom obudil poslednji dan.« Celo mnogi duhovniki so bili v skrbeh; kako hvaležni

pa so danes sv. očetu Piju X., ko vidijo kaka izprememba je n. pr. že pri šolarjih, ki se ravnavajo po papeževih navodilih.

Sedaj so ta svet in kot cerkveni reformator veliki papež zatisnili oči, njihova čista duša je splavala k Njemu, ki jih je pred 11 leti po kardinalih poklical za Svojega namestnika in vidnega poglavarja Svoje Cerkve. Žalostni stojimo ob njihovem mrtvaškem odru milijoni katoličanov in iz dna duše molimo: Requiescat in pace!

V torek, 4. avgusta, ob 3/4 12. uri opoldne 1. 1903 se je nad vhodom v cerkev sv. Petra

v Rimu prikazal velik križ. Iz Vatikana je prišel, spremljan od duhovščine, kardinal Machi in glasno zaklical množici, ki je nestrpno čakala na trgu sv. Petra:

Naznanjam Vam veselje: papeža imamo, prevzvišenega in prečastitega gospoda Jožefa Sarto, ki so si pridejali ime Pij X.

Papež Pij X. so se rodili v Riese v treviški škofiji dne 2. junija l. 1835. kot sin preprostih staršev. V mašnika so bili posvečeni l. 1855. Bili so za kaplana v Tombolo, za župnika v Salzanu; v priznanje njihovega delovanja so bili poklicani za kanonika prvostolne cerkve v Trevisu in kmalu nato so bili imenovani za generalnega vikarja. L. 1884. so bili imenovani in posvečeni za škofa v Mantovi. Kot škof so skrbeli posebno za svoje duhovnike. Hoteli so imeti vnete in izobražene duhovnike. Njihovo plodonosno delovanje so odlikovali papež Pij XIII. ter jih imenovali 12. junija za kardinala in za patriarha v Benetkah 15. junija 1893.

Preden so se po smrti papeža Leona XIII. peljali v Rim k volitvi novega papeža, so dejali: »Videli boste, hitro bomo imeli novega papeža. Ubogi mož! Kak križ bo moral nositi na svojih ramah. Jaz ne bi želel biti oni, ki ga bo nosil.« In ko jim je neki prijatelj pred odhodom voščil srečo, so mu dejali: »Vzel sem vozni listek za tje in nazaj.« Praviijo, da so dotični vozni listek podarili grškemu kralju, ki je bil umorjen ob balkanski vojski. Ko se je zbral konklave — volilni zbor kardinalov, ki je od sveta popolnoma ločen — so kardinali Sarto z grozo opažali, da so se drugi kardinali vedno bolj ozirali nanje. Svojim prijateljem, kateri so jim prigovarjali, naj prevzamejo papeško butaro, so se dolgo obotavljali in izjavili, da bi bila z izvolitev zanje smrtna obsodba. Uklonili so se le, ker so spoznali, da je to božja volja. V torek 4. avgusta so pri 7. volitvi dobili 50 glasov, osem glasov nad potrebno večino. Ko jih je kardinaldekan vprašal, če sprejmejo volitev, so rekli

Podlistek.

Priprave za izvolitev novega papeža.

Po oficielno objavljeni papeževi smrti preide vsa papeževa oblast na zbor kardinalov, kateri izberejo iz svoje srede takozvani vladajoči zbor, ki vlada v imenu papeža, a člani se menjajo vsak dan, do izvolitve novega papeža. Ta kongregacija pozove tudi vse kardinale, da se zberejo na izvolitev novega papeža.

Po papeževi smrti se kardinali vsakega jutra zbirajo v takoimenovano glavno kongregacijo in se posvetujejo o predmetih, katere je določil papež Klement XII. (l. 1723.), čitajo se namreč odredbe za izvolitev novega papeža, katerih odredb se morajo kardinali strogo držati. — Glavne odredbe so sledeče:

1. Deseti dan po papeževi smrti mora pričeti volitev novega papeža po onih kardinalih, ki so prisotni, ne čakajoč na druge kardinale, ki niso še dospeli od zunaj.

2. Kardinali, kateri stanujejo v papeževi državi, morajo se zopet izrecno ponovno pozvati.

3. Nikaka cenzura ne odvzema kardinalom volilne pravice.

4. Niti cerkveno prokletstvo, v katero je kdo padel, ne izključuje kardinala od volitve.

5. Volitev se mora vršiti v zaprtem prostoru, imenovanem »konklave«.

6. Izvoljenec mora imeti dvetretjinsko večino glasov za svojo osebo.

7. Ako ni zadostnega števila glasov, se mora delovati na to, da se to število doseže s pomočjo »pristopa«.

8. Ako je izvolitev kompromisna, potem nobeden kompromisnik ne more dati sebi glasu.

9. Ako novoizvoljeni papež ni škof, mora si dati podeliti dotične rede.

10. Izvoljenega papeža ni treba, da kdo potrdi, ker on ne dobiva oblasti od nikogar na zemlji, temveč naravnost od Boga.

11. Novemu papežu se stavi na glavo trojno krono (tiara) v znak vere sv. Cerkve v presv. Trojico in kakor znak največje moči, časti in sodstva na svetu v duhovnih stvareh. S tem se mu je zajedno podeljevala tudi oblast kakor kralju v njegovi posvetni državi.

Po prečitanju tega izroči kardinal-kamerlengo kardinalskemu zboru »ribičev prstan« in »pečatnik« in oba se razbijeta na kosce, ker se v času, ko nima Cerkev papeža, ne izdajajo ne »bule« ne »brevi«. Na to izvoli kardinalski zbor dva prelata, od katerih ima eden govoriti nagrobni govor pok. papežu, a drugi pozdravni govor bodo-

čemu novoizvoljenemu papežu. Nadalje izvoli dva kardinale, katera imata paziti, da se za konklave uredi vse, kakor predpisuje zakon. To je prva seja kardinalskega zbora.

V drugi seji so se urejevale navadno stvari, ki so se tikale cerkvene države. V tej seji poročata ona dva kardinale, ki sta bila izvoljena, da pripravita vse potrebno za konklave, da sta izvršila svojo nalogo.

V tretji seji izvolijo kardinali potom tajnega glasovanja izpovednika za konklave.

V četrthi in peti seji se izvolijo: dva zdravnik, dva ranocelnika, eden lekarnar, dva brivca s pomožni vred, kateri vsi se podajo skupaj s kardinali v konklave.

V šesti seji razdeli najmlajši kardinal-dijakon sobe v konklavu potom srečkanja med kardinale.

V sedmi seji se izvolita dva kardinale, ki morata točno paziti, da ne pride v konklave nihče, kateri nima tam opravila. Tema dvema kardinaloma se izroči točen popis oseb, ime in priimek, stan, domovina od vsakega kardinala, ki ima priti v konklave.

V deveti seji izvoli kardinalski zbor še tri kardinale, katerim je naloga točno paziti nad zaprtjem konklava in na red v istem. Nato se sprejemajo sožalja nad umrlim papežem izražajoči poslaniki tujih držav.

globoko ganjeni: »Ča ta kelih ne more iti mimo mene, ne da bi ga pil, naj se zgodi volja Gospodova!«

Zadnje ure sv. očeta.

Sv. oče so že dalje časa bolehal, vendar tako hitre smrti nihče ni pričakoval. Sledeče brzozjavke so naznanjale o stanju boleznih sv. očeta:

Rim, 19. avgusta, ob 10. uri dop. Tajnik svete stolice je pri svetem očetu, da jim podeli svete zakramente. Msgr. Bressan čuje z očeti avguštinci v sosedni sobi. Razen kardinalov so prišli avstro-ogrski poslanik, bavarski poslanik in pri sveti stolici poverjeni diplomati.

Rim, 19. avg. ob 3. uri pop. Popoldne je bil izdan sledeč dnevni razglas: Vsled razširjenja bronchitis (vnetja v dihalih) v spodnjem delu pljuč nastalo poslabšanje hitro napreduje. Ob pol 11. dop. je srce tako slabo delovalo, da se je smatralo, da se bliža smrt. Popoldne ob dveh se je stanje zboljšalo.

Zadnje besede: Naj se zgodi božja volja!

Rim, 19. avg. »Tribuna« poroča: Ko je domači zdravnik ob 11. uri dopoldne podal papežu inhalacijo dušika, se je sklonil nad sv. očeta in ga z ljubeznivimi besedami prosil, naj izkusi kašljati. Z umirajočim očesom so pogledali sv. oče zdravnika in gotov smehljaj se je razlil preko obraza, kakor bi hoteli reči, da je vsega konec. Nato so poizkusili kašljati in jim je nekoliko odleglo. Ko je msgn. Zambini podelil sv. očetu sv. poslednje olje, so se važnosti tega trenutka popolnoma zavedali in molili. Z obraza jim je sijala popolna udanost. Nato so zaprli oči in z umirajočim glasom rekli: »Božja volja naj se zgodi. Mislim, da gre h kraju!«

Papež — žrtev vojske.

Rim, 20. avg. »Tribuna« piše: Papež so žrtev vojske. V zadnjih dneh so sami narekovali brezštevilne depeše, da bi zabranili grozoto evropske vojne. To je bil zanje smrtni udarec; porabili so poslednje moči, ki so jim še ostale.

Rim, 20. avg. Papež Pij X. ležijo na mrliški postelji, kakor so umrli. Izraz na obličju svetega očeta je dobrotljiv, ustne so na smehljaj. Mrlič je še nedotaknjen. Čakajo na kardinala-komornika Della Volpe, ki bo v običajnem obredu konstatiral smrt. Papež imajo na prsih sklenjene roke in drže mal križec. Ob koncu postelje gorijo štiri sveče. Nobelgarda v slovesni uniformi opravlja mrtvaško stražo.

Poročila iz vojne.

V EVROPSKO VOJSKO POSEGLA AZIJA. — RUMENO PLEME V EVROPSKEM KONFLIKTU.

Ultimatum Japonske Nemčiji.

Berolin, 20. avgusta. (Koresp. urad.) Wolffov urad poroča: Tukajšnji japonski poslanik je po naročilu japonske vlade izročil zunanjemu uradu noto, v kateri se zahteva z ozirom na angleško-japonsko zvezo, da se nemške vojne ladje takoj umaknejo iz japonskega in kitajskega vodovja, oziroma razorožijo. Nadalje zahteva nota, da mora Nemčija do 15. septembra izročiti najemništvo ozemlja Kiantschau japonskim oblastim. Te zahteve mora Nemčija brezpogojno sprejeti do 23. avgusta.

Berolin, 20. avgusta. (Koresp. urad.) »Vossische Zeitung« poroča o stališču Japonske: Če bi vojska z Japonsko tudi pomnožila število nasprotnikov, je jasno, da bi bilo to brez vsakega pomena za potek dogodkov na evropskem bojišču. Posebno v kratkem času sedanjega vojnega stanja smo se odvadili, da bi nas več ali manj vznemirila kaka napoved vojske.

Kaj zahteva Japonska od Nemčije.

Kakor že zgoraj poročano, japonska vlada zahteva od nemške vlade, da umakne iz japonskih in kitajskih vodah svoje bojne ladje, ali jih pa razoroži, da sprazni v roku enega meseca teritorij Kiao-Ciau, nad katerim ima protektorat japonska vlada, si pridrži, da ta teritorij eventualno Kitajski vrne. V izjavi k ultimatu poudarja japonska vlada potrebo, da se varujejo oni interesi, radi katerih je bila sklenjena angle-

ško-japonska zveza. Tudi pravi Japonska, se mora upoštevati želja, da se prepreči vsak povod za zmešnjave v morjih krajnega vzhoda. Čeprav ni bila vojska med Japonsko in Nemčijo še uradno razglašena, se vendar ameriška vlada pripravlja, da stori pri velevlasteh primerne korake, da ostane nevtralnost Kitajske nedotaknjena.

Poročila iz Tokia javljajo, da pripravljajo Japonska spedijski kor 500.000 mož. Ni izključeno, da Japonska hoče s tem uveljaviti tudi svoje zahteve napram Rusiji.

Kdo poveljuje japonskemu brodogovju.

Agenzia Stefani poroča, da je odplulo japonsko brodogovje pod poveljstvom admiral Deva na visoko morje.

NEMČIJA ODGOVORI NA JAPONSKI ULTIMATUM ODKLONILNO.

Berolin. Nemčija bo na japonski ultimatum odgovorila odklonilno, ker se vojska odloči na evropskih bojiščih.

Berolin, 20. avgusta. (Kor. urad.) Wolffov urad objavlja naslednjo brzozjavko iz Kiautschau: Potrjujem sprejem poročila o japonskem ultimatu. Svojo dolžnost bomo vršili do skrajnosti. Guverner.

× × ×

Japonci bodo ostali na vzhodu.

Rotterdam, 20. avgusta. (Kor. ur.) Nizozemski list »Kurant« prinaša angleški komunike, iz katerega je razvidno, da se bo Japonska omejila na bojišče na vzhodu. To sledi iz angleško-japonske pogodbe, po kateri ima Japonska dolžnost varovati angleške interese na vzhodu in pa integriteto Kitajske.

Nemčija zarubila japonski denar.

Berolin, 21. avgusta. Nemčija je zaplenila japonski denar, naložen pri Nemški banki v Berlinu.

× × ×

Kaj store Zedinjene države.

Berolin, 19. avgusta. »Berliner Tagblatt« priobčuje intervju s prejšnjim ameriškim poslanikom v Parizu, Whitejem, o morebitnem japonskem ultimatu Nemčiji. Intervju izvaja, da bi ameriške Zedinjene države ti izpremembi stvari posvečale seveda prav posebno pozornost. Nikakor da ni v interesu severoameriške Unije, da bi se Japonska in Rusija na skrajnem Vzhodu okoristili in postali ondi izključni zapovedujoči sili. V prvih vojnih dneh je zedinjena Nemčija napravila nanj nepozaben vtis npravne velikosti nemškega naroda. Kdor je videl sveto resnobo in pošteno voljo, s katero je cela Nemčija sprejela dolžnosti nasproti domovini, kdor je mogel občudovati čudovito organizacijo, katero so si ustvarili Nemci v armadi in mornarici, ta ne more misliti, da bi mogli biti premagani.

× × ×

VELIKANSKI USPEHI NEMCEV V BELGIJI. — NEMCI VPLENILI MNOGO VOJNEGA MATERIALA IN VJELI 500 SOVRAŽNIKOV. — NEMCI VKORAKALI V BRUSELJU.

Dne 20. avgusta smo dobili brzozjavko, da se na zahodnem vojnem pozorišču pripravljajo odločilne operacije. Že včeraj se je to videlo iz poročil, da je nemška kavalarija pri Pervezu vrgla celo francosko divizijo nazaj in ji zadala mnogo izgub. Nadalje so nemške čete pri Weilerju premagale francosko pehotno divizijo in jo vrgle čez Vogese nazaj. Danes pa prihajajo še naslednja poročila:

Nemški uspehi v Belgiji proti Francozom.

Berolin, 20. avgusta. (Kor. ur.) 5. francoska konjeniška divizija je bila danes z velikimi izgubami pri Cervez, severno od Namurja, potisnjena nazaj.

Bavarske in badenske čete so 55. francosko in severozapadno od Schlettstadta, premagale in jih z velikimi izgubami potisnile nazaj preko Vogez.

Berolin, 20. avgusta. (Koresp. urad.) Wolffov urad poroča: Nemške čete so pri Tirlemontu zaplenile eno poljsko in eno težko baterijo ter eno zastavo, vjele so 500 sovražnikov. Nemška kavalarija je vzela so-

vražniku pri Pervezu dva topova in dve strojni puški.

Berolin, 20. avgusta. Wolffov urad poroča: Nemške čete so včeraj vkorakale v Bruselj.

Zadnji boji pri Gemblonxu in Pervezu (severno od Namurja) so skoro gotovo krili nemško armado, da je nemoteno prodirala od Lütticha severozahodno čez Tirlemont proti Bruselju. Bruselj je glavno mesto Belgije in leži sredi dežele. Od Lütticha je oddaljen severozahodno približno 90 km, od Namurja pa okoli 60 km. Belgijski kralj je gotovo že naprej čutil, kaj se bo zgodilo, ker je že pred več časom zapustil Bruselj in se podal v Antwerpen. Bruselj sam šteje okoli 200.000 prebivalcev, predmestja pa okoli 500.000, skupno ima tedaj Bruselj blizu 700 tisoč prebivalcev. Prebivalci govore deloma francoski, deloma flamski jezik. Veliko pa je tudi Nemcev. V zadnjih 25 letih se je Bruselj zelo povečal in tudi polepšal, tako da ga imenujejo mali Pariz. Bruselj je tudi sedež belgijskega kralja.

× × ×

Punt ruskih mornarjev.

»Reichspost« poroča iz Sofije 19. t. m. cenzurirano vest: Tukaj sem so došla zanesljiva poročila, da je med mornarji črnomorskega brodogovja izbruhnil punt, ki je zadobil največji obseg. Mornarji so se na več ladjah spopadli z oficirji in se polastili ene oklopnice. V Odesi je nastal menda velik požar.

× × ×

Slijajna nemška zmaga nad Francozi.

Berolin, 21. avgusta. (Kor. ur.) Wolffov urad poroča: Veliki generalni štab poroča: Pod vodstvom bavarskega princa so izvajale čete vseh nemških plemen včeraj v bitki med Metzom in Vogezami veliko zmago. Sovražnik, ki je z močnimi četami prodril iz Lotaringije, je bil na celi črti z velikimi izgubami premagan. Mnogo tisoč je bilo ujetih in številni sovražni topovi so bili zaplenjeni. Celotnega uspeha še ni mogoče pretehtati, ker je bojno polje široko kakor v bojih leta 1870./71., in je zato bila vsa naša armada v boju. Naše čete, prešinjene z nevzdržljivim hrepenjem po prodiranju, zasledujejo sovražnika in tudi danes uspešno nadaljujejo boj.

Do sedaj je bilo **ujetih več kot 10.000 Francozov in osvojenih najmanj 50 topov.**

* * *

Prvi ujetniki v Celovcu.

V petek, 21. t. m., na večer je dospel v Celovec transport 50 srbskih dezertarjev, ki so jih nastanili v takoimenovani jezuitski kasarni. Pravili so, da so trpeli lakoto.

1400 ujetnikov pri Šabcu.

Budimpešta, 21. avgusta. (Kor. urad.) Ogrski urad poroča: Včeraj so pripeljali kakih 1400 pri Šabcu ujetih Srbov v Arad, kjer so jih zaprli. Med njimi je veliko število četašev in mnogo žensk, ki so na naše čete streljale.

Iz zasede ustreljen poveljnik.

Dunaj, 21. avgusta. (Kor. urad.) Listi poročajo, da je padel poveljnik 8. pionirskega bataljona v Klosterneuburgu, baron Winterhalder. Zadel ga je kroglica iz zasede.

Prodiranje naših čet na jugu. — Obrenovac zavzet.

Dunajska »Reichspost« poroča 19. t. m. o prekoračenju naših čet preko Save sledečo cenzurirano vest iz Zemuna: »Današnji dan je potekel čisto mirno, niti v Zemunu niti v okolici ni bilo slišati strelav iz pušk ali topov. Popoldne se je po mestu raznesla novica, da so 14. t. m. popoldne ob 3. uri naše čete prekoračile Savo pri Progarju, 23 kilometrov zapadno od Zemuna in prodrle na srbsko ozemlje. Proti 5. uri popoldne se je zaznalo, da so naše čete zavzele srbsko mesto Obrenovac.«

Obrenovac bo imel 4000 do 5000 prebivalcev, leži ob Savi blizu Progarja in je za srbski izvoz važno. Pristanišče blizu Obrenovca, imenovano Zabržje, je edino za kolubarsko dolino. Tukaj se je natovorilo na leto okoli 8 milijonov kilogramov sliv na ladje.

Naše čete so torej na treh krajih prodrle na sovražna tla, preko Drine pri Loznici in Lješnici in preko Save pri Šabacu in Progarju. Zavzetje Obrenovca je v stratezičnem oziru zelo važno, ker leži ob železnici, ki pelje proti mestu Valjevo. Obrenovac leži tudi toliko južno od Belgrada, da ni izključeno, da Srbi radi zapustijo Belgrad, da ne bi jim naše čete odrezale umikanje.

× × ×

Velika nemška zmaga nad Rusi.

Berolin, 23. avgusta. (Kor. ur.) Wolffova pisarna poroča: Močne ruske sile so prodirale proti črti Gumbinnen—Angerburg. Mi smo 20. avgusta napadli sovražnika, ki je korakal proti Gumbinnenu ter ga vrgli nazaj. Pri tem smo vjeli 8000 sovražnikov ter zaplenili 8 topov. O eni kavalerijski diviziji tega armadnega zbora, že dalj časa ni bilo nobene vesti. Divizija se je preganjala in borila z dvema sovražnima konjeničkima divizijama ter je včeraj zopet prispela k I. armadnemu zboru s 500 ruskih ujetnikov. Nadaljna ruska ojačenja napredujejo na severni strani reke Prygel in južno od mazurske jezerske črte. O nadaljnih namerah naše vzhodne armade se mora še molčati, da nasprotnik prezgodaj ne zve zanje. O napredovanju na zapadu se v kratkem kaj več naznani. Zopeten poizkus sovražnika v gornji Alzaciji je zmaga v Lotaringiji preprečila. Sovražnik se tudi v gornji Alzaciji umika.

Mesto Gumbinnen leži na nemških tleh ob železnici Berolin—Königsberg—Eydtkuhnen v Peterburg. Mesto ima 14.500 prebivalcev.

× × ×

NAPREDOVANJE PROTI FRANCOZOM. — NEMCI PRED NAMURJEM.

Berolin, 23. avgusta. (Kor. urad.) Wolffov urad poroča: Veliki glavni štab naznanja: Nemški prestolonaslednik je s svojo armado prodiral severno od Metz na obeh straneh Longwya ter včeraj premagal nasproti stoječega sovražnika. V Lotaringiji je zmagonosna armada pod vodstvom bavarskega prestolonaslednika pri zasledovanju premaganega sovražnika dosegla črto Lunewille—Blamont ter nadaljevala zasledovanje. Nemci so pričeli oblegovati Namur. Pred Namurjem grome od predvčeraj zvečer nemški topovi.

× × ×

NEMCI V LUNEVILLE. — NEMŠKE ČETE ZAPLENILE 150 FRANCOŠKIH TOPOV IN MNOGO FRANCOŠKIH ZASTAV. — VEČ FRANCOŠKIH GENERALOV VJETIH. — ANGLEŠKA KAVALERIJSKA ARMADA POBITA.

Berolin, 23. avgusta. (Kor. urad.) Wolffov urad poroča: Veliki generalni štab naznanja: Čete, ki so pod vodstvom bavarskega prestolonaslednika zmagale v Lotaringiji, so prekoračile črto Lunewille—Blamont in Tirmy. 21. armadni zbor je danes vkorakal v Lunewille. Preganjanje sovražnika je začelo roditi čiste sadove. Razen številnih vjetnikov in zastav je levo krilo, ki prodira na Vogeza in čeznje, osvojilo že 150 topov. Armada nemškega prestolonaslednika je danes nadaljevala boj in preganjanje naprej od Longwya. Armada vojvode Albrehta vitemberškega, ki prodira ob obeh straneh od Neufchateau-ja, je danes popolnoma potolkla francosko armado, ki je prodrla čez Semois, in jo preganja. Osvojila je številne topove, zastave in vjela mnogo sovražnikov, med temi več generalov! Zapadno od Maase prodirajo naše čete proti Mafalge. Ena angleška kavalerijska armada, ki je nastopila na fronti, je potolčena. — Generalni stanov. mojster pl. Stein.

Lunewille je mesto, ki leži v bližini mesta Nancy. Mesto je utrjeno, šteje 24 tisoč prebivalcev in leži na reki Meurth. Znamenit je ta kraj po miru, v Lunewille sklenjenem leta 1801. med Francijo in Avstrijo. Francoska je dobila levi breg Rena in pa Belgijo. — Longwy je trdnjava blizu jugozahodne meje Luksemburga. — Blamont in Semois sta kraja, ki ležita jugozahodno od Lunewilla.

× × ×

GIBANJE BALKANSKIH DRŽAV.

Turčija odbila francoske in ruske zahteve.

Carigrad. Turška vlada je odbila zahteve Francije in Rusije, da bi dovolila ruske mu brodovju prost prehod skozi Dardanele in da odpusti iz aktivne službe nemškega generala Liemana in vse nemške častnike in vojake, ki se nahajajo v službi turške armade.

Mobilizacija Rumunske.

Bukarešt. Dosedaj je v Rumuniji mobiliziranih 350.000 mož, ki so vsi na meji Besarabije.

× × ×

NA MORJU.

Uspehi nemških križaric.

Berolin, 20. avgusta. (Koresp. urad.) Wolffov urad poroča: Mali nemški križarici »Straßburg« in »Stralsund« sta odplule zadnje dni v južni del Severnega morja. Ob tej priliki je zapazila križarica »Straßburg« ob angleški obali dva sovražna podmorska čolna, katerih enega je z nekaj streli potopila. »Stralsund« je prišla v boj z večimi torpednimi rušilci. Dva rušilca sta bila poškodovana. Ob tej priliki se je vnovič dogladno, da ni ob nemški obali in v nemškem vodovju nobene sovražne ladje in da se promet nevtralnih ladij vrši nemoteno.

Razno vesti iz vojske.

Odlikovana hrabrost.

Sarajevo, 18. avg. (Kor. urad.) Deželni šef, armadni poveljnik FZM Potiorek je vsled od cesarja podanega mu pooblastila podelil:

Srebrno hrabrostno svetinjo I. reda poveljniku orožniške postaje Andreju Janka v Gjurgjevcu, kateremu se je posrečilo, da je odbil hladnokrvno napad na vojašnico finančne straže v Kloptjevcu, nameravan po roparski bandi 50 mož in da je razen tega vzel in spravil v varnost na srbskem bregu nahajajoče se plovne priprave.

Srebrno hrabrostno svetinjo 2. reda bosniškim stražarjem Mehmedu Alić, Ristu Ovtić, Raziđu Halović in Ragibu Ovtić v Gjurgjevcu, ki so pod zelo težkimi okoliščinami prekoračili Drino in na več krajih razdrli srbsko telefonično mrežo.

Srebrno hrabrostno svetinjo 1. reda finančnemu stražniku Francu Hozarek v Klotjevcu, ki je, ko je bila voda visoka in vsled ovir od srbske strani, odvezel na srbskem obrežju postavljene plovne priprave in branil od približno 50 mož poizkušanih naskok na vojašnico finančne straže z malenkostnimi močmi toliko časa, da je prispela pomoč.

Zlato hrabrostno svetinjo orožniškemu stražmojstru Vencelju Maršalek v Trebinju, ki je s 15 orožniki in 25 stražarji zavzel grič Kučma in vas Leskovac in ker je proti premoči dve do tristo Črnogorcev uspešno naskočil Debeli breg.

Srebrno hrabrostno svetinjo 2. reda orožniškemu stražmojstru Josipu Tolečal in Josipu Laskarin, četovodjema Francu Kuba in Mani Narančić in pa orožniku Josipu Kobej, ki so se posebno odlikovali pri goriimenovanih napadih in veliko pripomogli, da se je stražmojstru Maršaleku stvar sponesla.

Praznovanje rojstnega dne našega cesarja v Sofiji.

Sofija, 19. avgusta. (Kor. urad.) Povodom rojstnega dne Njegovega Veličanstva cesarja Franca Jožefa se je celebrirala v tukajšnji katoliški župni cerkvi svečana božja služba, ki so se je udeležili avstro-ogrski poslanik z vsem osebjem poslaništva, vsi bolgarski ministri, zastopniki dvora, diplomatski zastopniki Nemčije, Italije, Rumunije, Turčije in Holandske, nadalje generaliteta, civilni dostojanstveniki, honoracije nemške naselbine in odposlanci avstro-ogrške kolonije.

Novosadsko srbsko prebivalstvo izraža svojo zvestobo cesarju.

Budimpešta, 19. avgusta. (Kor. urad.) Ogrski kor. urad poroča iz Novega Sada: Povodom rojstnega dneva Njegovega Veličanstva je prišla v zastopstvu srbsko govorečega meščanstva kraljevskega svobodnega mesta Novega Sada zelo številna depu-

tacija pod vodstvom škofa Sevića k velike-mu županu Beli Matkoviću, da izreče obljubo svoje trdne zvestobe in navdušenja za Njegovo Veličanstvo. Škof Sević je izvajal v svojem nagovoru, da gleda srbsko govoreče prebivalstvo novosadsko s patriotično, k dejanjem pripravljeno zvestobo k Njegove-mu Veličanstvu ter izjavlja, da stoji, zvesto svoji več nego dvestoletni tradiciji, z navdušenjem skupno s svojimi sodržavljani pod zastavami in da bo tudi na bojišču brez obotavljanja ramo ob rami s svojimi sodržavljani vršilo svojo dolžnost.

Naznanila padlih in ranjenih.

Dunaj, 14. avgusta. (Koresp. urad.) Korespondenčni urad naznanja uradno, da je storilo vojno ministrstvo vse potrebno, da se od vojnih oddelkov prihajajoča poročila o izgubah v bitkah (Zaznamba izgub — Verlustliste) in zaznamki sanitetnih zavodov (Zaznamek ranjenih in bolnih) kolikor mogoče hitro in avtentično sporoče skupnemu izkaznemu uradu (Zentralnachweisbureau). Da se prepreči razburjenje, ki bi moglo nastati vsled tiskovnih pomot, se ponatisk teh izkazov ne dovoljuje. Pač pa se bo dala prilika časniškim podjetjem, kakor tudi posameznikom, da dobe zaželjeno število teh objav od dvorne in državne tiskarne (Hof- und Staatsdruckerei) na Dunaju za lastno ceno. V interesu hitre objave zaznamka izgub in zaznamka ranjenih in bolnih je, da se te objave ne prestavijo šele v vse jezike. Tudi bi bilo v tem slučaju zaznamek tiskati nanovo, kar bi gotovo pospeševalo napake. Da pa bodo ti zaznamki dostopni vsakemu, bodo izšli v obliki tabel, tiskane v nemškem, ogrskem, hrvatskem, češkem, poljskem, rusinskem, srbskem, rumunskem, slovenskem in italijanskem jeziku. Vojno ministrstvo apelira na vse prebivalstvo, da pomaga onim, ki tega sami ne morejo storiti, razbrati poročila iz teh zaznamkov.

Moratorij podaljšan do konca septembra.

Dunaj, 14. avgusta. (Kor. urad.) Danes v »Wiener Zeitung« objavljena cesarska naredba podaljša moratorij do konca septembra.

Dunaj, 14. avgusta. (Kor. urad.) Danes v »Wiener Zeitung« objavljena cesarska naredba določa, da se privatnopravne denarne terjatve, tudi take iz menic in čekov ter iz zavarovanih pogodb, ki so bile zapadle v plačilo pred 1. avgustom 1914, podaljšajo do 30. septembra 1914. Za zasebnopravne denarne terjatve, ki so nastale pred 1. avgustom in one, ki so nastale in bodo nastale med 1. avgustom in 30. septembrom t. l., znaša ta podaljšan rok 61 dni od dneva dospelka. Tudi menični rok za menice in čeke, ki so bili izstavljeni pred 1. avgustom in 30. septembrom t. l., se podaljša. Za terjatve, ki so nastale po 31. juliju, zlasti za povračila vlog, ki so bile vložene po tem dnevu, tudi nova cesarska odredba ne dovoljuje podaljšanja. Krog terjatev, ki se ne podaljšajo, je po novi cesarski naredbi zelo razširjen.

× × ×

VOJNA MOČ SOVRAŽNIH DRŽAV.

Časopisje sodi, da je sedaj v raznih državah v Evropi mobiliziranih skupaj 20 milijonov vojakov in da je za boj na morju pripravljenih 1613 vojnih ladij.

V naslednjem se hočemo ozirati le na sovražne države in na nevtralnno Italijo. V boju seveda ni merodajno edinole število vojakov, ki jih ima kaka država na razpolago, ampak tudi izurjenost vojakov, disciplina, orožje, oskrba vojske in predvsem navdušenje vojakov. Vse te lastnosti dičijo predvsem našo in nemško armado in so morda v tem oziru najboljši armadi na svetu, da se s trdnim upanjem na zmago morejo pomeriti z vsakim sovražnikom, četudi bi bil po številu veliko močnejši.

Francija postavi na bojno polje 637 bataljonov I. poziva, 765 II. poziva, 456 III. poziva: celokupna armada znaša 3.500.000 mož s 4028 topovi.

Rusija ima 1284 bataljonov I. poziva, 550 bataljonov II. poziva, 704 bataljone III. poziva. — Skupno število ruske armade znaša 5.410.000 mož s 5060 topovi.

Angleška nima v Evropi več kot 151.581 mož stalne armade. Z rezervisti vred bi An-

gleška mogla poslati na francosko - belgijsko bojišče kvečjemu kakih 170.000 mož. Ta armada bi pač pri velikanskih prej navedenih številkah ne prišla posebno v poštev. Razen tega bi Angleška v skrajni sili zbrala še okrog 700.000 vojakov - rezervistov, ki bi pa morali braniti angleško ozemlje proti eventualnim vpadom Nemcev.

Srbija bo mogla z največjimi napori zbrati 300.000 do 400.000 vojakov pod svojim praporom! Toda pomisliti je treba, da mora v tem slučaju 12 do 14 odstotkov celega srbskega naroda v vojsko, dočim pride v Avstriji kvečjemu 6 do 8 odstotkov prebivalstva do vojaške službe. Topov bo imela Srbija na razpolago okrog 320.

Črnogora, ki je tudi že napovedala Avstriji vojsko, bi sicer skušala napeti vse moči, laški časopisi pravijo, da bi moglo poseči kvečjemu 30.000 mož dejansko v boj.

Belgija šteje 4 divizije pešmoštva, 2 diviziji konjeništvu; skupno s trdnjavskimi posadkami vred šteje belgijska armada 164 tisoč vojakov.

Laška šteje 390 bataljonov I. poziva, 173 bataljonov II. poziva, 324 III. poziva! Skupna armada šteje 3.406.630 mož.

Mornarica.

Angleška mornarica šteje 22 dreadnoughtov: to so oklopnice, ki imajo več kot 18 tisoč ton, in ki so oborožene vsaj z 10 topovi velikega kalibra od 305 do 381 mm. — Brzina teh ladij je do 50 km na uro. — Nadalje šteje 40 velikih oklopic, ki se imenujejo predreadnoughti, razen tega še 43 križark. Manjših bojnih ladij šteje Angleška še 486, namreč 85 torpedovk, 212 torpedolovcev, 71 podmorskih čolnov itd., skupno 591. — Skupna posadka angleške mornarice šteje 209.203 mož.

Druge države.

Francija: 4 dreadnoughte, 19 predreadnoughtov, 14 križark, 358 manjših bojnih ladij.

Rusija: 4 predreadnoughte, 6 križark, 114 manjših bojnih ladij.

Italija: 3 dreadnoughte, 8 predreadnoughtov, 10 križark in 160 manjših bojnih ladij.

Mornariške posadke štejejo v Franciji 65.688, na Ruskem 49.863, na Laškem 35.000.

Zanimati mora nas posebej razmerje v Jadranskem morju, oziroma v Sredozemskem morju. — Francija ima v Sredozemskem morju 2 dreadnoughta, Anglija 4.

Oklopic ima Francija 14 in 6 križark. Angleška 4 križarke.

× × ×

ZRAČNO BRODOVJE EVROPSKIH DRŽAV.

Tehnika zrakoplovstva in letanja se je razvila v razmeroma kratki dobi do neobičajno visoke mere. Ni še doseglo viška, a važno je že zdaj v vojski in vse evropske države doprinašajo velikanske žrtve za pomnožitev svojega zračnega brodojstva.

Italija je prva uporabljala v vojski aeroplane in vodljive zrakoplove ob vojski v Tripolisu. Tudi Francija se jih je posluževala v Maroku.

V sedanji vojski razpolagajo vse države z zračnimi brodojvi, zato bitke v zraku niso več nemogoče.

Italija razpolaga s 6 aeroplani, ostale popravljajo. Trojni sporazum razpolaga, in sicer Francija z 10 vodljivimi zrakoplovi, s 350 aeroplani in z 1200 piloti, Rusija z 12 vodljivimi zrakoplovi, z 250 aeroplani in z 250 piloti, Anglija z 7 vodljivimi zrakoplovi, 200 aeroplani in s 700 piloti.

Pozivni razglas.

I. Za poljska dela uporabljeni rezervisti, nadomestni rezervisti in črni vojski zavezane osebe.

Vsi rezervisti, nadomestni rezervisti in črni vojski zavezane osebe, katere so po izvršeni objavi mobilizacijskega razglasa pri pehotnih nadomestnih bataljonih vojne, deželne brambe, odnosno pri nadomestnih stotnijah črne vojske službo nastopile, pa so bile od nadomestnih bataljonov, odnosno nadomestnih stotnij črne vojske na poljska dela odposlane, imajo se brez izjeme **dne 24. avgusta ob 11. uri dopoldne** zaradi od-

potovanja pri tistem okrajnem glavarstvu (expozituri) javiti v katerem področju leži njihovo sedanje bivališče.

II. Rezervisti in nadomestni rezervisti kr. og. domobranstva.

Tisti rezervisti in nadomestni rezervisti kr. ogr. domobranstva, kateri so že službo nastopili, pa so bili zaradi preštevilnosti zopet iz službe odpuščeni, morajo **dne 24. avgusta** iz svojega bivališča odpotovati in **tako hitro kakor le mogoče** k poveljstvu kamor pripadajo odriniti.

III. Vojaški novinci in nadomestni rezervisti.

Vsi v tem letu potrjeni, toda še ne uvrščeni vojaški novinci (uključno enoletni prostovoljci) in nadomestni rezervisti pozovejo se s tem na aktivno službovanje.

Ti vojaški novinci in nadomestni rezervisti imajo se zaradi uvrščenja **pri poveljstvu dopolnitvenega okraja** svojega bivališča javiti, in sicer: tisti, kateri **nimajo** pri tem dopolnitvenem okraju domovinsko pravico, **dne 24. avgusta**, tisti pa, kateri imajo v tem dopolnitvenem okraju domovinsko pravico, **dne 25. avgusta**.

Oni vojaški novinci in nadomestni rezervisti, katerim je znano, da spadajo k deželni brambi, odrinejo k poveljstvu domobranskega dopolnitvenega okraja svojega bivališča.

IV. Črni vojski podvržene osebe starejših letnikov in na dopustu bivajoče črni vojski podvržene osebe.

1. Vse **42 letne in mlajše** črni vojski podvržene osebe, ki ima avstrijsko državljanstvo in so služile v vojski, vojni mornarici, deželni brambi (deželni strelci) ali pri orožništvu in do sedaj še niso bile poklicane, ali pa so bile zaradi preštevilnosti zopet odpuščene, morajo aktivno službo nastopiti kakor sledi:

a) Osebe z namembnicami po naročilu svoje namembnice.

b) Vsi ostali — izjemno Tirolicev in Vorarlbergov — k poveljstvu črnovojne okraja svojega bivališča, kjer se morajo **dne 27. avgusta** prijaviti.

c) Tirolici in Vorarlbergovci k poveljstvu črnovojne okraja št. I. v Inomost (Innsbruck), kamor imajo iz svojega bivališča **dne 27. avgusta** odriniti.

2. Vse **42 letne in mlajše** črni vojski podvržene osebe, ki imajo ogrsko državljanstvo in so služile v vojski, vojni mornarici, deželni brambi ali pri orožništvu in do sedaj še niso bile poklicane, ali pa so bile zaradi preštevilnosti zopet odpuščene, morajo **dne 24. avgusta** iz svojega bivališča kakor hitro le mogoče k domačemu kr. ogr. poveljstvu črnovojne okraja odriniti.

3. Za vsako črni vojski podvrženo osebo je od velike važnosti, da prinese seboj jedilno orodje (jedilno skledo, žlico, vilice in nož), dobre črevlje (škornje ali opanke), gorko obleko in če mogoče pokrivalo (Decke).

4. Za vojaško službo nesposobne in take črni vojski podvržene osebe, katere niso služile, pa imajo namembnice, po naročilu svoje namembnice.

5. Za vojaško službo nesposobne in take črni vojski podvržene osebe, katere niso služile, pa namembnice nimajo, imajo se samo tedaj javiti, ako bodo imenoma poklicane.

V. Oprostitev od vojaške službe.

Vse dosedaj polnomočne oprostitve od vojaške službe imajo za določen čas pravomoč.

Neizpolnjevanje teh ukazov se po obstoječih zakonih ostro kaznuje.

Od c. kr. okrajnega glavarstva.

Dnevne novice in dopisi.

Cesarjeva štirlinosemdesetletnica. V torek, dne 18. t. m., je presvetli vladar naše monarhije obhajal 84letnico svojega rojstva. Znan kot »cesar miru«, je bil vendar pri-moran, še na svoja stara leta zgrabiti za meč, da varuje pravico in čast svoje monarhije. »V tej resni uri se popolnoma zavedam dalekosežnosti Svojega sklepa in Svo-

je odgovornosti pred Vsemogočnim. Preskusil in uvaževal sem vse. Z mirno vestjo nastopam pot, ki mi jo kaže dolžnost«. S temi besedami je cesar naznanil svojim narodom, da se je odločil ohraniti državo z mečem v roki. Cesarjevo zaupanje v Vsemogočnega je ganljivo: »In jaz zaupam Vsemogočnemu, da podeli zmago Mojemu orožju«. S temi besedami je končal svoj manifest na narode. In kakor dobri otroci krog svojega predobrega očeta, so se zbrali vsi narodi cele monarhije okoli svojega vladarja in pozabili pri tem, da jih med seboj niarsikaj loči. Zdi se, da je pod cesarjevo besedo monarhija prenovljena, še preden so se naše čete zmagoslavno vrstile z bojne-ga polja. V sedanjem času še prav posebno čutimo, kako pri srcu je avstrijskim narodom njih presvetli vladar, kako tesna čustva ga spajajo s svojimi podaniki. Z milijoni in milijoni verniki kipijo v teh burnih časih tudi naše molitve k Njemu, ki odločuje čez vse življenje:

Bog ohrani, Bog obvari nam cesarja, Avstrijo!

Odredba finančnega ministrstva. Finančno ministrstvo je ukazalo vsem finančnim deželnim oblastim, da poskrbijo za poplačevanje stroškov, ki so nastali za konje in prevoze. Začetek plačevanja je bil določen na 18. avgusta.

Pododborom našega pomožnega komiteja. Od neke strani smo prejeli poročilo, da se je neke hotelo od gotovih hujskačev nagajati nekemu našemu lokalnemu komiteju na deželi glede nabiranja denarja. To dokazuje, da se še kljub tozadevni odločni vladni odredbi še nahajajo elementi, ki ne morejo v tem resnem času pozabiti političnega strankarstva. Zato prosimo, da se vsak tak eventualen pojav nemudoma naznani na tajništvo pomožnega komiteja v Celovcu, Pavličeva ulica 7.

Izpitni za enoletnike. Prosilci za pravico enoletnikov smejo napraviti izpit meseca avgusta.

Pozor pred ognjem! V sedanji zmedenosti pazite, da se kje ne zaneti nesrečni ogenj. Varujte, da otroci ne pridejo do vžgalic; ne puščajte odprte luči na nevarnih prostorih! Skrbite zlasti tudi, da kdo v pijanosti ne napravi nesreče! Čistite dimnike!

Poslanec Krampl, rezervni nadporočnik, je odšel k svojemu vojaškemu krdelu.

Dvokronski bankovci so bili izročeni prometu dne 21. t. m. Kmalu jim bodo sledili bankovci po 1 K.

Likvidacija. Uradno glasilo poroča, da je »Spar- und Darlehenskassenverein« za Libeliče in okolico v likvidaciji.

Blače ob Zili. (Ustanovitev Marijine družbe.) Dne 15. t. m. se je tudi pri nas ustanovila Marijina družba, v katero nas je bilo sprejetih trinajst deklet. Zjutraj smo imele skupno sveto obhajilo. Popoldne ob dveh smo šli s procesijo od farne cerkve k Materi božji v Graben, kjer so imeli častiti gospod Hafner govor, nato pete

litanije z blagoslovom, potem je bil sprejem. Posebno nas je veselilo, da so se tudi družbenice iz Melvič in Brde udeležile z Marijino zastavo našega sprejema. Naj bi ta slavnost, katera je napravila na vernike globok vtis, vplivala tudi na tista dekleta v fari, katera še niso pri družbi, da bi bila truma družbenic zmiraj večja v čast Mariji in blagoslov cele župnije.

Vernberg. (Požar.) Pogorele so na Umbarah fara Domačale, dne 4. avgusta ob 3. popoldne 4 hiše s cerkvijo vred. Ker je bil veter, je bilo naenkrat vse v ognju. Ljudje niso bili doma in tako niso mogli ničesar rešiti, razen tega, kar so imeli na sebi. Krma, žito in živina je pogorela, in sicer 1 konj, 2 kravi in več svinj. Zasmodil je neki kmet, ki ni bil več pri pravi pameti in zdaj ni duha ne sluha o njem. Sam Bog ve, kakšna smrt ga je doletela. Pogorelci so, ker niso nič rešili — jako potrebni pomoči. Zavarovano so pogorelci le nizko — živina in krma sploh ni bila zavarovana.

Sveta vojska.

Ura večernega zapiranja po gostilnah naj se izvaja prav strogo! Po celovškem katoliškem dnevniku posnemamo naslednji jako dober poziv ter ga priporočamo merodajnim činiteljem v dobro umevanje ter v najostrejšo in nujno izvedbo: Nenavadna doba terja nenavadne odredbe. Občinam po deželi so po odpoklicu moštva pod orožje odvzeti njihovi naravni zaščitniki. V marsikaterih občinah so doma le še starčki, ženstvo in otroci ter kruljavci. V vseh občinah je neobhodno potrebno, da se strogo izvaja po vseh gostilnah ura zapiranja. Ravno preobilno zavživanje opojnih ali alkoholnih pijač daje v mnogih slučajih povod k podlim in nevarnim izgredom. Naj se zapro po vseh občinah vse gostilne dnevno vsaj ob desetih zvečer, in storjen bo dobršen del za varnost in red v dotičnih občinah. Ker spada določitev zaporne ure v delokrog okrajnih glavarstev (ne v delokrog občin samih), zadostuje enkratna odredba okrajnega glavarstva, da naredi tozadeven enoten red po vsem glavarstvu. Ako je že v mirnih časih vzdrževanje reda za varnostne organe večkrat zelo težko, je v vojnem času, ko se klati tudi dosti malopridnežev vseprek, še veliko bolj potrebno, da se mirni ljudje obvarujejo pred izgredi razgrajajočih alkoholikov in se tako odvrnejo morebitne še večje nesreče.

Povedano je nam iz srca! Prosimo prijatelje našega gibanja vsepovsod za odločno sodelovanje ob vsaki priliki!

»Sveta vojska« za Koroško v Celovcu
»Mohorjev dom«.

Našim vojakom, pa tudi nevojakom veljajo naslednji migljaji, ki jih v »Kärntner Tagblattu« objavljajo »Kath. Kreuzbundnis« (abstinenco društvo za katolike nemške narodnosti), katerega predsednik za Celovec je veleblagorodni gospod baron Roscher pl. Rath, c. in kr. polkovnik v pokoju. Priporoča se vsem pod orožje poklicanim rezervistom in črnovojnikom, da se po možnosti zdržijo opojnih pijač, ker le-te žeje ne pogasijo, pač pa jo pomnožijo. Alkohol, ki se nahaja v opojnih pijačah, ves organizem kmalu utruje ter zmanjša odpornost človeških sil; kdor zavživa veliko alkoholnih pijač, rad zanemarija zvesto izpolnjevanje svojih dolžnosti in njegova vestnost je ovirana; alkohol napravljata torej vojaka za njegovo vzvišeno in nevarno službo ne ali vsaj manj sposobnega ter tudi kvari njegovo zdravje, ker ga dela jako lahko sprejemljivega za čutni mik. Naj se vsi vpoklicani bojovníki spomnijo tega dobrohotečega opomina v lasten prid in v čast ljubljene domovine, kakor v čast cesarjevi suknji, ki jo nosijo!

Drugokrat je nekdo v dopisu svetoval: Ako ima vojak napraviti dolg in težaven pohod, kako se naj varuje, da mu ne odpovedo moči, kaj mu pomaga zanesljivo in hitro? Navadna kuhinjska sol, stopljena v vodi, mleku ali v kaki drugi neopojni tekočini, se je že neštetokrat izkazala kot najboljšo sredstvo pred omaganjem. Medtem pa opojne, alkoholne pijače učinkujejo le nekoliko mimogredé in moči zatem tem

huje in močnejše zginajo. Ta nasvet bo poleg drugih služil tudi hribolazcem ali planincem in je od takih tudi že preskušen.

Cerkvene vesti.

Cerkvene odredbe povodom smrti sv. očeta Pija X.

1. Kakor v Celovcu tako naj se po celi škofiji opravljajo v vseh župnih in samostanskih cerkvah prihodnji teden na v to primeren dan mrtvaške božje službe z requiem in libera in dan prej naznanijo s polurnim zvonjenjem. Seveda se mora dan in ura te mrtvaške božje službe ljudem pravočasno naznaniti.

2. Pred izpostavljenim Najsvetejšim naj se opravi dne 30. avgusta (do ali popoldne) prej oznanjena molitvena ura, da izprosimo od Boga njemu dopadljivo, za Cerkev srečno izvolitev novega papeža.

3. Začenši s 21. avgustom 1914 (kot dnevom po prvem mrtvaškem opravilu v škofijski stolnici) naj se pri vseh svetih mašah, kadar je to liturgično dopustno, moli kolekta iz missa votiva »pro eligendo summo Pontifice sede vacante« (med votivnimi mašami po »de Beata«) do tistega dneva, ko bo izvolitev novega papeža zanesljivo znana. Seveda izostane do tistega dne commemoratio Papae v kanonu sv. maše; ime novega papeža naj se — brez nadaljnega tuuradnega opomina — kakor hitro bo izvolitev zanesljivo znana, upostavlja. Ta kolekta ima prednost pred vsemi drugimi.

4. V litanijah dosedaj predpisana molitev za papeža izostane, se pa naj takoj, ko se izvolitev izve, zopet moli. Do tedaj naj se začenši s 21. avgustom 1914 v litanijah in po predpisanih molitvah po vsaki sv. maši moli molitev »Za srečno izvolitev novega papeža« (Litan. knj. str. 43).

5. Kakor hitro bo izvolitev zanesljivo znana, naj se ne da bi se čakalo še kakega navodila od ordinariata, v vseh župnih in samostanskih cerkvah po škofiji na prvi primerni dan opravi zahvalna božja služba s Te Deum, kar se naj prej oznani. Za Celovec se bo ta dan odločil od ordinariata.

6. O tozadevnih odredbah naj se c. kr. oblasti s povabilom obvesti.

Kn. šk. krški kapitularni konsistorij v Celovcu, 20. avgusta 1914.

Duhovniške izpremembe. Imenovan je za administratorja za župnijo Spod. Dravberg vlč. g. Ivan Hornböck, kaplan v Pliberku. Za kaplana v Pliberku je nastavljen vlč. g. Ciril Kandut. Prestavljeni so: vlč. g. Franc Mikula, provizor na Dholici. v Vetrinju; vlč. g. Anton Štritof, provizor v Gorjah, na Dholico; vlč. g. Matej Weiß, provizor v Javorju, v Loče; vlč. g. Alojzij Nagelschmied, kaplan v Pliberku, v Guštanju. Župnijo Gorje bo sooskrboval vlč. g. Janez Wahrnuth, župnik na Zilski Bistrici; župnijo Javorje vlč. g. Jožef Dobrovč, župnik v Črni. Komenda Reberca je podeljena vlč. g. Antonu Žaku, župniku v Porečah ob jezeru, župnija Št. Jedert pri Volšpergu vlč. g. Avguštinu Lutz, župniku v Oberhofu, in vlč. g. Moricu Müllerju, župniku v Knezavi, župnija Solkovo (Himmelberg).

Raznoterosti.

Kako dolgo traja vojna? Mnogo se danes razpravlja in govori o vprašanju, kako dolgo bo trajala sedanja vojna. Nekateri so mnenja, da bo vojna kmalu odločena, ker omogočijo moderna prometna sredstva hitri nastop vojaštva in s tem hitro odločitev, drugače pa zato, ker stanejo moderne vojne toliko denarja, da morejo že iz tega vzroka kmalu skleniti mir. Glede prvega vzroka moramo pritrditi, da so komunikacijska sredstva vsekako danes mnogo bolj razvita, nego v prejšnjih evropskih vojnah. Moramo pa vpoštevati tudi velikost in pa tehnično opremo modernih armad. Zelo veliko vprašanje je, ali ne stavijo moderne armade na komunikacijska sredstva še večjih zahtev, nego so to storile armade v nemško-francoski vojni leta 1870./71., oziroma, ali niso te zahteve v še večji meri narastle, nego komunikacije. Zadnje vojne nam v tem oziru ne nudijo nikakoršnega oporišča, ker so se vojevale le v deželah, ki jih moremo v primeru s Srednjo Evropo ozna-

čiti kot nerazvite. To velja o rusko-turški vojni leta 1877./78., kakor tudi o vzhodno-azijski vojni med Rusijo in Japonsko in pa o balkanskih vojnah. Posebno rusko-japonska vojna je vzbujala v vojaških krogih vseh držav največje zanimanje, ker je bila to vojna med dvema velevlastima, ki sta razpolagali z moderno opremljenima in oboroženima armadama in mornaricama. Toda ravno te vojne ne moremo primerjati s sedanjo vojno spričo naših evropskih razmer. Rusija je morala svoje nadomestno vojaštvo pošiljati iz evropske Evrope po sedem tisoč kilometrov dolgi, enotirni železnici, dočim je Japonska prepeljala svoje čete predvsem iz Japonske na azijski kontinent, torej po morju. Stroški se navadno precenjujejo, ker statistiki zelo radi izračunavajo, koliko stane vsak dan, ne da bi pri tem vpoštevati, da ta denar ne izgine iz dežel, ki se vojskujejo, ker ga vendar vojaki tudi zopet izdajo in ker ga država daje različnim podjetnikom, liferantom, družbam in tako dalje. Vsled tega so se taki obračuni doslej vedno izkazali kot napačni, čeprav smatrajo nekateri številke kot nezmotljive. Za primerjanje se more vzeti torej edinole nemško-francosko vojno l. 1870./71. Ta primera bo tem interesantnejša, če pomislimo, da so bili v tej vojni Nemci — z malimi izjemami — vedno zmagoviti in da so zmage sledile takorekoč udarec za udarcem, tako, da je moral lajik misliti, da mora biti vojna v najkrajšem času končana. Francija je napovedala Nemčiji vojno 19. julija 1870, prvi večji spopad se je vršil 4. avgusta pri Weissenburgu. Čeprav je Sedan že 2. septembra kapituliral, je vojna trajala še več mesecev. Šele 28. januarja 1871 je kapituliral Pariz. Tedaj so obenem sklenili tudi premirje, s čemer so bile sovražnosti takorekoč končane. (Belfort je vsekako šele dne 16. februarja 1871 kapituliral.) Krvava vojna je trajala šest mesecev in devet dni. Končni mir pa je bil sklenjen šele 10. maja 1871 v Frankobrodu. Če se hočemo ravnati po vojnogodovinskih izkušnjah, tedaj moramo tudi v Evropi računati z vojno, ki bo trajala več mesecev.

Koliko krogel zadene v moderni vojski.

V moderni vojski pride zdaj le redkokrat do boja iz neposredne bližine, ali takozvanega boja »na nož«. Dandanes se strelja s puškami in topovi, ki nosijo krogle izvanredno daleč. Na veliko daljavo pa se težko zadene z gotovostjo. V sedanjih vojskah velja pravilo, da ne zadene vsaka krogla, še bolj kot nekdanj. V največji vojski sedanje dobe, namreč rusko-japonski vojski, se je ugotovilo, da je sigurno zadel komaj vsak 151. strel iz topa; glede strel iz pušk se je pa dokazalo, da je zadel komaj vsak — 3300. strel svoj cilj. Ta račun je nedavno sestavil italijanski strokovnjak Giorgio Molli in se je nanašal na japonsko-rusko bitko v ožini Kinčo. Rusi so v tej ožini zavzeli pred začetkom bitke mnogo ugodnejše stališče, nego Japonci. Še le po srditem boju se je posrečilo Japoncem, pregnati Ruse iz njih ugodne pozicije. Vsled čudne posebnosti bojnega polja se je boja v istini udeležilo le 4415 Rusov, med tem ko so Japonci napadli ruske postojanke s premočjo 35.000 mož, od katerih pa je radi čudnega terena seveda le malokateri mogli streljati. Z ruske strani je sipalo smrtonosne krogle v japonske vrste: 54 velikih poljskih topov, 10 mitraljev, 5 strojnih pušk in 77 oblegovalnih topov. Japonci so odgovarjali z 48 mitraljezi, 17 ladijskimi in 198 poljskimi topovi. Po starem načinu vojevanja bi bili gotovo imeli Rusi, ker so bili v manjšini, več izgub, nego Japonci, ali bi bili pa do zadnjega pobiti. A tukaj je bilo že drugače. Rusi so imeli razmeroma majhne izgube. Padlo je le 100 častnikov in 1375 mož, med tem, ko so imeli Japonci mrtvih 133 častnikov in pa 4071 mož.

Darovi.

III. izkaz darov, poslanih slovenskemu pomožnemu komiteju: Ivan baron Roscher pl. Rath, c. in kr. podpolkovnik v pokoju, 50 kron; stolni školaster dr. Jožef Somer 20 kron; M. J. Volavšek 5 K; Janez Kuher, Zakamen pri Vetrinju, 5 K; Ig. Muri, bogoslovec, Jezersko, 5 K; Peter Greiner, Globasnica 2; Jakob Haller, Marijanišče v Celovcu, 1 K; Šimen Greiner, župnik, Št. Jakob ob

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

uraduje vsak dan, izvzemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

cesti, 35 K; Marija Archer 5 K; Franc Katnik, župnik v pokoju, Zilska Bistrica, 10 K; Val. Schittelkopf, župnik, Št. Janž na Mostiču, 10 K; I. Sekol, župnik, zbirka po Mar. družbi v Vogrčah, 85 K; Val. Mörtl, župnik na Strmcu, 30 K; J. Peterman, župnik na Otoku, 22 K; Franc Kolarič, župnik v Celovcu, 40 K; Malgaj F., župnik, Čajnce, 10 K; posojilnica v Zabnicah 50 K; Janez Ehrlich v Zabnicah 25 K; Jožef Hribar, profesor v Beljaku, 2 K; Janez Vidovic, stolni kanonik, 100 K (2. dar); Janez Sporn, župnik, Hodiše, 68 K; Janez Wieser, prošt v Podkrnosu, 50 kron; posojilnica v Prevaljah 50 K; Štefan Singer, župnik, Logavas, 20 K; prof. Fil. Gašperin 10 K; Marija Müller 2 K; Janez Vospornik, gostilničar, Podravlje, 25 K; posojilnica Sv. Lenart pri sedmih studencih 20 K; Jakob Kalan, župnik na Ojstrici, 20 K; darovanje župljanov v Kazazah po župnem uradu 14 K 57 vin.; Franc Šenk, župnik, Št. Peter pri Grabstanju, 12 K; J. Boštjančič, župnik, Kamen, 10 K; Andrej Sadjak, župnik, Sv. Lenart, 5 K; Izobraževalno društvo Sv. Lenart pri sedmih studencih, 5 K; dr. Fr. Botek, kanonik, Gospa Sveta, 5 K; družina Plaš, podomače Prodova na Gori pri Vetrinju, 5 K; Henrik Smažik, župnik, Blače na Zili, 3 K; Miha Weber, Želuče, 10 K; Šiman Rud., šolski vodja na Ojstrici, 3 K; neimenovana v Celovcu po uredniku Smodeju 3 K; prelat dr. Martin Ehrlich, profesor bogoslovja, 50 K; neimenovan po kanoniku Iv. Želu v Velikovcu 50 K; dr. Lambert Ehrlich, profesor bogoslovja, 20 K; posojilnica v Velikovcu 20 K; Iv. Nep. Sirk, župnik v Št. Rupertu pri Celovcu, 20 K; Anton Benetek, župnik, Djekše, 15 K; župljani v Slov. Plajberku po župnem uradu 12 K; Kat. slov. izobraževalno društvo »Lipa« v Velikovcu 12 K; posojilnica na Djekšah 10 K; Janez Schneditz, župnik, Vetrinj, 10 K; Janez Volavčnik, župnik, Ruda, 10 K; posojilnica v Sp. Dravbergu 10 K; Franc Kogelnik v Podklancu 5 K; Josip Rozman, župnik, Črneče, 5 K; Dominik Kotnik, Dobrije, 3 K; Josip Ferjančič v Celovcu 5 K; Angela Novakova v Sinčivasi 5 K; Miha Ražun, podomače Erjak, Gorečavas, 5 K; družina Wutte v Apačah 5 K; Alojzij Kraut, Bistrica pri Šmihelu, 2 K; Jožef Kukačka, župnik v Ukvah, 2 K; Peter Urbanz, župan, Št. Stefan na Zili, 2 K; Jos. Zorko, Št. Pavel v Lab. dol., 2 K; župnik J. Sporn v Hodičah, 1 zavoj obvez; župnik Fr. Premru v Možici 3 zavoje obvez za »Rdeči križ« in Iv. pl. Kapus dve krasni ilustrirani knjigi ranjencem za čitanje.

V zalogi Družbe sv. Mohorja v Celovcu

je nanovo izšla knjiga:

Življenje svetnikov in svetnic božjih.

Spisala dr. J. Rogač in M. Torkar.

Dva dela, druga izdaja.

Cena: Mehko vez. K 8.—, za družnike K 6.—, po pošti franko K 1.— več. —
V dva dela trdo vez. z usnatim hrbtom K 12.—, za družnike K 8.80, po pošti franko K 1.— več.

POZOR!

Odda se

veliko gostilniško obrtno podjetje na Koroškem

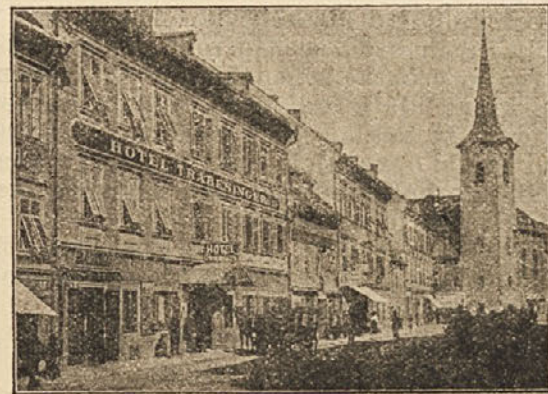
s 1. oktobrom 1914 pod ugodnimi pogoji v najem. Pojasnila daje upravništvo lista »Mir« v Celovcu.

Edino slovensko narodno trgovsko-obrtno podjetje

Hotel Trabesinger

v Celovcu, Velikovaška cesta št. 5.

Podpisano vodstvo hotela Trabesinger se vljudno priporoča vsem velenjenim slovenskim in slovanskim gostom-potnikom, ki prenočujejo ali za več časa ostanejo v Celovcu. V hotelu se dobe lepe, snažne sobe po primerni ceni; nudi se izborna kuhinja in zajamčeno pristna in dobra vina iz Slovenskih goric. Gostom-abstinentom se postreza z raznimi brezalkoholnimi pijačami. Na razpolago je tudi kegljišče poleg senčnatega vrta, pozimi toplo zakurjeno. V hotelu Trabesinger dobite vsak dan, posebno pa ob sredah zvečer, prijetno slovensko družbo. Slovenski potniki in rodoljubi, slovenski romarji, ustavljajte se samo v edini slovenski gostilni »Hotel Trabesinger« v Celovcu, kjer boste vedno dobro postreženi. — Za mnogobrojen obisk se priporoča

vodstvo hotela Trabesinger.

Knjigoveznica Družbe sv. Mohorja v Celovcu

Delo trpežno in okusno.

Vetrinjsko obmestje (Viktringerring) 26

Cene zmerne.

opremljena z najnovjšimi stroji z električnim nagonom

se priporoča za vsa v stroko spadajoča dela od preproste do najfinejše izpeljave.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu.

Delniška glavnica K 8.000.000.

Rezervni fondii okroglo K 1.000.000.—.

Denarne vloge na
knjižice se obre-
stujejo po

4 1/2 %

od dneva vloge
do dneva vzdiga.
Rentni davek
plača banka sama.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavelje. Eskompt in incasso menic. Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spljetu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Denarne vloge v tekočem računu obrestujejo se:

po dogovoru od 4 1/2 % naprej.